

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Rzeszowie

LRZ.410.015.01.2020

Władysław Ortyl – Marszałek Województwa Podkarpackiego
Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego
w Rzeszowie
Al. Łukasza Cieplińskiego 4
35-010 Rzeszów

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/081 – Realizacja programów rewitalizacji i ich efekty

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie, Al. Łukasza Ciepłińskiego 4, 35-010 Rzeszów ¹ .
Kierownik jednostki kontrolowanej	Władysław Ortyl, Marszałek Województwa Podkarpackiego, od dnia 27 maja 2013 r. (akta kontroli str. 2-7)
Zakres przedmiotowy kontroli	Działania na rzecz wspierania realizacji Programów Rewitalizacji.
Okres objęty kontrolą	2016-2020 (III kwartał) ²
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o <i>Najwyższej Izbie Kontroli</i> ³ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Rzeszowie.
Kontroler	Sławomir Kochman, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LRZ/129/2020 z dnia 10 września 2020 r. (akta kontroli str. 1)

¹ Zwany dalej „Urzędem” lub „Urzędem Marszałkowskim”.

² Z uwzględnieniem zdarzeń wcześniejszych i późniejszych, o ile miały wpływ na działalność jednostki w kontrolowanym zakresie.

³ Dz. U. z 2020 r., poz. 1200, zwana dalej „ustawą o NIK”.

II. Ocena ogólna kontrolowanej działalności⁴

OCENA OGÓLNA

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli⁵ Samorząd Województwa Podkarpackiego podejmował właściwe działania na rzecz wspierania realizacji i wdrażania programów rewitalizacji przez gminy.

Obsada pracowników Urzędu i zatrudnionych ekspertów zewnętrznych była adekwatna do liczby i zakresu zadań związanych z rewitalizacją. Właściwe było również przygotowanie merytoryczne i praktyczne tych osób. Wyboru ekspertów zewnętrznych w dziedzinie „Rewitalizacja i mieszkalnictwo” dokonano zgodnie z przyjętymi procedurami naboru kandydatów na ekspertów.

Działania informacyjno-doradcze w zakresie rewitalizacji były podejmowane przede wszystkim z inicjatywy Urzędu. Zgodnie z zawartą w 2015 r. z Ministrem Rozwoju umową dotacji przeprowadzono szereg działań edukacyjno-promocyjnych z udziałem gmin województwa podkarpackiego w celu wsparcia zadań w zakresie opracowania lub aktualizacji gminnych programów rewitalizacji.

W 2020 r. w ramach umowy dotacji z Ministrem Funduszy i Polityki Regionalnej podejmowano działania polegające na wzmacnianiu zdolności gmin do programowania i wdrażania działań rewitalizacyjnych.

W związku z aktualną sytuacją epidemiologiczną, do dnia zakończenia kontroli, zrealizowane zostały jedynie zadania, które obejmowały m.in. szkolenia dedykowane członkom Zespołu ds. Rewitalizacji oraz dla przedstawicieli gmin województwa podkarpackiego, przeprowadzone w formie on-line. Realizację pozostałych zadań, w szczególności szkoleń i konferencji dla gmin, zgodnie z zawartym aneksem do umowy dotacji zaplanowano na 2021 rok.

Wykonanie zaplanowanych w RPO WP 2014-2020⁶ zadań na rzecz realizacji projektów rewitalizacyjnych przebiegało terminowo. Środki na rewitalizację zostały rozdysponowane dla poszczególnych beneficjentów stosownie do zaplanowanych terminów konkursów oraz zgodnie z obowiązującymi procedurami.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

Opis stanu faktycznego

1. Realizacją zadań w zakresie rewitalizacji w Urzędzie w latach 2016-2020 (III kwartał) zajmował się kolejno Departament Rozwoju Regionalnego, Departament Gospodarki i Certyfikacji, a następnie Departament Gospodarki Regionalnej (Departament Rozwoju Regionalnego w dniu 12 lutego 2019 r. podzielono na Departament Rozwoju Regionalnego oraz Departament Gospodarki i Certyfikacji, po czym w dniu 24 czerwca 2019 r. Departament Gospodarki i Certyfikacji podzielono na Departament Gospodarki Regionalnej oraz Biuro Certyfikacji RPO 2014-2020⁷).

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej. W niniejszym wystąpieniu sformułowano ocenę opisową.

⁵ Zwana dalej „NIK”.

⁶ Regionalny Program Operacyjny Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020, stanowiący załącznik nr 1 do uchwały 33/629/15 Zarządu Województwa Podkarpackiego z dnia 3 marca 2015 r., zwany dalej „RPO WP na lata 2014-2020”.

⁷ Zmiany te dokonano uchwałami Zarządu Województwa Podkarpackiego Nr 22/509/19 z dnia 12 lutego 2019 r. oraz Nr 56/1390/19 z dnia 24 czerwca 2019 r.

W kontroli ustalono, że nie dokonywano zmian osób pełniących stanowiska kierownicze w komórkach organizacyjnych Urzędu zajmujących się rewitalizacją.

W strukturze Departamentu Rozwoju Regionalnego funkcjonował *Oddział monitoringu i ewaluacji*, a następnie po zmianie nazwy *Oddział ds. sprawozdawczości w ramach RPO WP 2007-2013 i wsparcia programowania rewitalizacji* (zmiana nazwy nastąpiła z dniem 12 grudnia 2017 r.).

Od dnia 12 lutego 2019 r. zadania w zakresie rewitalizacji wykonywał *Oddział koordynacji pomocy publicznej oraz wsparcia rewitalizacji* (najpierw w strukturze Departamentu Gospodarki i Certyfikacji, a następnie w strukturze Departamentu Gospodarki Regionalnej).

Do zakresu działania tego Oddziału, zgodnie z zarządzeniem Marszałka Województwa Podkarpackiego nr 11/2019 z dnia 12 lutego 2019 r., zmienionego zarządzeniem nr 43/2019 z dnia 24 czerwca 2019 r. (§ 4) należała m.in.:

- realizacja zadań związanych z dotacją ministerstwa właściwego do spraw rozwoju na realizację zadania dotyczącego wsparcia gmin w opracowaniu albo aktualizacji programów rewitalizacji, w tym m.in.: organizacja i koordynowanie prac Zespołu ds. rewitalizacji, m.in. w zakresie weryfikacji i oceny programów rewitalizacji zgodnie z *Wytycznymi Ministra Rozwoju w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych 2014-2020*⁸, przedkładanie do ministerstwa właściwego do spraw rozwoju sprawozdań z wydatkowania środków dotacji, koordynowanie spraw z zakresu kontroli projektów przez uprawnione do tego służby kontrolne,
- prowadzenie wykazu programów rewitalizacji gmin województwa podkarpackiego,
- współpraca z jednostkami administracji samorządowej, rządowej i organizacjami pozarządowymi w zakresie programowania rewitalizacji oraz realizacji programów rewitalizacji.

Realizacją zadań w zakresie rewitalizacji w ww. Oddziale w okresie objętym kontrolą zajmowało się 7 osób (łącznie z Kierownikiem Oddziału).

Kierownik Oddziału koordynacji pomocy publicznej oraz wsparcia rewitalizacji⁹ w okresie objętym kontrolą odbył 8 szkoleń lub spotkań szkoleniowych dotyczących rewitalizacji¹⁰, jeden pracownik - 3 szkolenia, jeden pracownik - 5 szkoleń lub spotkań szkoleniowych, zaś jeden pracownik – 2 szkolenia. Zakres szkoleń ukończonych przez ww. osoby obejmował m.in. „Zarządzanie rewitalizacją i włączenie społeczności lokalnej we wdrażanie programów rewitalizacji”, „Wykorzystanie narzędzi wynikających z ustawy o rewitalizacji”, „Monitoring i ewaluacja działań rewitalizacyjnych”. Szkolenia lub spotkania szkoleniowe zorganizowane były m.in. przez Ministerstwo Rozwoju/Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju, Ministerstwo Funduszy i Polityki Regionalnej, Instytucję Zarządzającą RPO WP 2014-2020.

⁸https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/media/23916/Wytyczne_dot_rewitalizacji_po_aktualizacji_zatwierdzone02082016clear.pdf

⁹ Wcześniej Oddziału monitoringu i ewaluacji, następnie Oddziału ds. sprawozdawczości w ramach RPO WP 2007-2013 i wsparcia programowania rewitalizacji, a następnie Oddziału koordynacji pomocy publicznej oraz wsparcia rewitalizacji. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika tej komórki organizacyjnej pełniła ta sama osoba (w strukturze Departamentu Rozwoju Regionalnego, Departamentu Gospodarki i Certyfikacji, a następnie Departamentu Gospodarki Regionalnej). W okresie objętym kontrolą nie następowała również zmiana Dyrektora – najpierw Departamentu Rozwoju Regionalnego, później Departamentu Gospodarki i Certyfikacji, a następnie Departamentu Gospodarki Regionalnej – funkcję tą pełniła ta sama osoba.

¹⁰ Kierownik Oddziału posiada ukończone studia podyplomowe z zakresu rozwoju regionalnego i mechanizmów funkcjonowania strefy Euro, pracował m.in. przy programowaniu, monitorowaniu i ewaluacji RPO 2007-2013, w tym projektów rewitalizacyjnych, raportowaniu nieprawidłowości wykrytych w ramach RPO WP 2007-2013 do Komisji Europejskiej.

Trzech spośród siedmiu pracowników Oddziału zaangażowanych w realizację zadań z zakresu rewitalizacji nie posiadało ukończonych szkoleń dotyczących rewitalizacji¹¹.

Wszyscy pracownicy Oddziału zaangażowani w realizację zadań w zakresie rewitalizacji posiadali doświadczenie w pracy w administracji samorządowej (ogólny staż pracy do momentu przydzielenia zadań z zakresu rewitalizacji wynosił od 4 do 20 lat, przy czym staż pracy w Urzędzie do momentu przydzielenia zadań z zakresu rewitalizacji wynosił od 5 miesięcy do 20 lat).

Trzy osoby, które nie odbyły szkoleń w zakresie rewitalizacji posiadały następujące doświadczenie zawodowe, w szczególności:

- pierwsza osoba – doświadczenie w zakresie nadzoru nad całością procesów związanych z przygotowaniem planów przestrzennych gminy w czasie pełnienia funkcji kierowniczej w urzędach gmin w latach 1990-2002 oraz 2006-2014, nadzór nad Wydziałem Urbanistyki i Wydziałem Geodezji w starostwie powiatowym w ramach pełnienia funkcji kierowniczej w latach 2002-2006 (staż pracy w Urzędzie wynosił 5 miesięcy do momentu przydzielenia zadań dotyczących rewitalizacji),
- druga osoba – doświadczenie w zakresie funduszy strukturalnych UE, Polityki Regionalnej UE, Regionalnego Programu Operacyjnego WP (staż pracy w Urzędzie wynosił 5 lat i 7 miesięcy do momentu przydzielenia zadań dotyczących rewitalizacji),
- trzecia osoba – doświadczenie w zakresie funduszy strukturalnych UE, Polityki Regionalnej UE, Regionalnego Programu Operacyjnego WP, nadzoru nad realizacją projektów pomocy technicznej RPO 2007-2013 (staż pracy w Urzędzie wynosił 2 lata i 5 miesięcy do momentu przydzielenia zadań dotyczących rewitalizacji).

W związku z kumulacją zadań w zakresie podpisywania umów z wybranymi w ramach konkursów dotacji na opracowywanie lub aktualizację programów rewitalizacji w okresie od 6 października 2016 r. do 31 stycznia 2017 r. dodatkowo zaangażowano dwóch pracowników Departamentu Rozwoju Regionalnego (osoby te nie posiadały szkoleń z zakresu rewitalizacji). Pracownicy ci posiadali odpowiednio 11 i 20 letni ogólny staż pracy, w tym staż pracy w Urzędzie w ilości 8 lat i 10 miesięcy oraz 9 lat, do momentu przydzielenia zadań dotyczących rewitalizacji. Osoby te posiadały doświadczenie w zakresie zagadnień dotyczących RPO WP oraz rozliczania projektów dofinansowanych ze środków UE.

Realizacją zadań dotyczących rewitalizacji zajmowali się również pracownicy Departamentu Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym¹² oraz Departamentu Wdrażania Projektów Infrastrukturalnych Regionalnego Programu Operacyjnego¹³.

W Departamencie Zarządzania RPO zadania w zakresie rewitalizacji wykonywały dwie osoby, w tym jedna osoba w okresie od 28 grudnia 2015 r. do 19 września 2019 r. oraz druga osoba w okresie od 15 marca 2017 r. do 19 września 2019 r. Osoby te brały udział w pracach Zespołu ds. rewitalizacji i były odpowiedzialne za proces programowania perspektywy finansowej w ramach RPO na lata 2014-2020.

¹¹ Jedna osoba zaangażowana była w realizację zadań z zakresu rewitalizacji w okresie od stycznia 2016 r. do grudnia 2018 r., jedna od maja 2016 r. do października 2016 r., zaś jedna od lutego 2016 r. do kwietnia 2016 r. (osoby te zaangażowane były przy wykonywanych zadaniach związanych z umową dotacji nr DPT/BDG-II/POPT/125/15 z dnia 23 grudnia 2015 r. na realizację zadania polegającego na wsparciu gmin w opracowaniu albo aktualizacji programów rewitalizacji).

¹² Zwanego dalej „Departamentem Zarządzania RPO”

¹³ Zwanego dalej „Departamentem Wdrażania Projektów Infrastrukturalnych RPO”

Pierwsza z tych osób posiadała 6 letni staż pracy przy programowaniu perspektywy finansowej 2014-2020 oraz odbyła jedno szkolenie w zakresie rewitalizacji¹⁴.

Druga osoba biorąca udział w pracach ww. Zespołu posiadała 4 letnie doświadczenie przy certyfikacji do Komisji Europejskiej oraz 8 letnie doświadczenie przy programowaniu perspektywy finansowej 2014-2020, ponadto odbyła jedno szkolenie, na którym występowały elementy tematycznie związane z rewitalizacją¹⁵.

W Departamencie Wdrażania Projektów Infrastrukturalnych RPO zadania związane z przyznawaniem środków na realizację projektów rewitalizacyjnych wykonywało łącznie 46 osób, w następujących oddziałach:

- *Oddział wyboru projektów w zakresie spójności przestrzennej i społecznej oraz Oddział wyboru projektów w zakresie cyfrowego Podkarpacia oraz infrastruktury komunikacyjnej* – zadania te realizowało łącznie 15 pracowników¹⁶, z których 13 posiadało staż pracy w ocenie projektów powyżej 3 lat,
- *Oddział umów w zakresie cyfrowego Podkarpacia, ochrony środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego oraz spójności przestrzennej i społecznej* – zadania te realizowało łącznie 10 pracowników, w tym 7 posiadających staż pracy związany z kontraktacją powyżej 3 lat,
- *Oddział rozliczeń i potwierdzania płatności projektów w zakresie infrastruktury komunikacyjnej oraz spójności przestrzennej i społecznej* – zadania te realizowało łącznie 11 pracowników, w tym 10 posiadających staż pracy związany z rozliczaniem projektów powyżej 3 lat,
- *Oddział weryfikacji zamówień osi priorytetowych II-VI RPO WP* – zadania te wykonywało 10 pracowników, z których 6 posiadało staż pracy związany z weryfikacją zamówień osi I-VI powyżej 10 lat.

Pracownicy Departamentu Wdrażania Projektów Infrastrukturalnych RPO w okresie objętym kontrolą uczestniczyli w następujących szkoleniach z zakresu rewitalizacji lub pośrednio dotyczących rewitalizacji¹⁷:

- *Pomoc publiczna w określonych sektorach* (szkolenie uwzględniało temat: *Rewitalizacja – podstawy i zasady udzielania pomocy publicznej*) – w szkoleniu wzięło udział 60 pracowników Departamentu,
- *Pomoc publiczna w ramach polityki spójności UE* – w programie uwzględniono m.in. identyfikację pomocy publicznej w różnych typach projektów – w szkoleniu wzięło udział 31 pracowników Departamentu,
- *Pomoc publiczna* – szkolenie odnoszące się do wszystkich typów projektów – wzięło w nim udział 39 pracowników Departamentu,
- *Prawo budowlane: realizacja procesu inwestycyjnego zgodnie z obowiązującymi przepisami* – w programie szkolenia uwzględniono temat: „Konserwator zabytków a inwestycja budowlana” – w szkoleniu wzięło udział 17 pracowników Departamentu,

¹⁴ Szkolenie w zakresie rewitalizacji przeprowadzone w Urzędzie w dniu 8 sierpnia 2018 r. Zakres szkolenia obejmował m.in. następującą tematykę: rewitalizacja, zasady, nowe podejście, wymogi Umowy Partnerstwa, wymogi RPO; Lokalne Programy Rewitalizacji i Gminne Programy Rewitalizacji – najczęściej popełniane błędy przy ich opracowywaniu, zgodność z Wytocznymi i Instrukcją.

¹⁵ Pomoc publiczna i pomoc de minimis w perspektywie finansowej 2014-2020 – szkolenie zorganizowane przez Urząd w dniach 11-12 czerwca 2019 r.

¹⁶ Z wymienionych 15 pracowników aktualnie: jeden wykonuje zadania w Oddziale rozliczeń i potwierdzania płatności projektów w zakresie infrastruktury komunikacyjnej oraz spójności przestrzennej i społecznej, zaś drugi w Oddziale umów w zakresie cyfrowego podkarpacia, ochrony środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego oraz spójności przestrzennej i społecznej.

¹⁷ Szkolenia zorganizowane były m.in. przez Ministerstwo Inwestycji i Rozwoju, Centrum Organizacji Szkoleń i Konferencji SEMPER w Poznaniu, Szkołę Administracji Samorządowej Sp. z o.o. w Krakowie, Konsorcjum: Spółdzielnia Socjalna FADO w Łodzi i Utilita Sp. z o.o. w Michałowie.

- *Proces inwestycyjno-budowlany: od warunków zabudowy do pozwolenia na użytkowanie* - na szkoleniu omawiano m.in. tematykę ochrony zabytków, w szkoleniu wzięło udział 32 pracowników Departamentu,
- *Wdrażanie zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami w projektach finansowanych z funduszy UE* – na szkoleniu omawiano m.in. standardy architektoniczne, wzięło w nim udział 40 pracowników Departamentu,
- *Pomoc publiczna w rewitalizacji* – szkolenie odbyło 4 pracowników Departamentu.

Spośród 46 osób zaangażowanych w zadania związane z projektami rewitalizacyjnymi w Departamencie Wdrażania Projektów Infrastrukturalnych RPO dwie osoby nie odbyły szkoleń z tego zakresu (osoby te posiadały następujące doświadczenie zawodowe: pierwsza osoba - 1 rok w ocenie projektów/11 lat w weryfikacji zamówień, druga osoba - 2 lata w weryfikacji zamówień). Pozostali pracownicy tego Departamentu odbyli od 1 do 9 szkoleń z rewitalizacji lub szkoleń zawierających elementy z tego zakresu.

W kontroli nie stwierdzono, aby liczba osób zajmujących się realizacją zadań dotyczących rewitalizacji w Departamencie Gospodarki Regionalnej, Departamencie Zarządzania RPO oraz w Departamencie Wdrażania Projektów Infrastrukturalnych RPO była niewystarczająca.

(akta kontroli str. 8-174, 175-218)

Urząd korzystał z zatrudnienia ekspertów do oceny wniosków składanych na projekty rewitalizacyjne. W latach 2016-2020 (III kwartał 2020) ogłoszono dwa nabory kandydatów na ekspertów uczestniczących w wyborze projektów do dofinansowania w ramach osi priorytetowych I-VI RPO WP na lata 2014-2020. W wyniku ww. ogłoszeń wpłynęło łącznie 37 wniosków w dziedzinie „Rewitalizacja i mieszkalnictwo”, w tym:

- 22 wniosków w wyniku pierwszego naboru przeprowadzonego w okresie od 1 do 25 września 2015 r.,
- 15 wniosków w wyniku drugiego naboru przeprowadzonego w okresie od 11 października do 2 listopada 2018 r.

Weryfikacja wniosków złożonych przez kandydatów na ekspertów w pierwszym naborze dokonywana była przez *Komisję kwalifikacyjną do spraw naboru kandydatów na ekspertów na ramach osi priorytetowych I-VI RPO WP 2014-2020*¹⁸. Po weryfikacji formalnej 3 wnioski uzyskały wynik negatywny (nie spełniały kryteriów formalnych), zaś 19 wynik pozytywny (wnioski te zostały skierowane do weryfikacji merytorycznej). W wyniku weryfikacji merytorycznej ofert kandydatów, 11 uzyskało wynik negatywny, zaś 8 wynik pozytywny. Komisja kwalifikacyjna przeprowadziła rozmowy z wszystkimi 8 kandydatami, którzy uzyskali pozytywny wynik weryfikacji merytorycznej. Po przeprowadzonej weryfikacji na rozmowach kwalifikacyjnych wszyscy kandydaci na ekspertów (8 osób) w dniu 31 marca 2016 r. zostali wpisani do Wykazu kandydatów na ekspertów RPO WP 2014-2020¹⁹.

¹⁸ Powołaną przez Marszałka Województwa Podkarpackiego zarządzeniem nr 74/2015 z dnia 6 października 2015 r. w sprawie powołania Komisji kwalifikacyjnej do spraw naboru kandydatów na ekspertów w ramach osi priorytetowych I-VI Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020, zmienionego zarządzeniem nr 1/2016 z dnia 8 stycznia 2016 r., zwaną dalej „Komisją kwalifikacyjną”.

¹⁹ Uchwała nr 162/3350/16 Zarządu Województwa Podkarpackiego z dnia 31 marca 2016 r. w sprawie zatwierdzenia Wykazu kandydatów na ekspertów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.

Zarząd Województwa Podkarpackiego na mocy uchwały z dnia 9 października 2018 r.²⁰ celem zapewnienia sprawnej i terminowej realizacji procesu oceny wniosków o dofinansowanie podjął decyzję o przeprowadzeniu dodatkowego naboru na ekspertów w ramach osi priorytetowych I-VI RPO WP na lata 2014-2020.

Weryfikacja wniosków złożonych przez kandydatów na ekspertów dokonywana była przez Komisję kwalifikacyjną²¹.

W odpowiedzi na ogłoszenie o naborze złożonych zostało 15 wniosków kandydatów na ekspertów w dziedzinie „Rewitalizacja i mieszkalnictwo” (jeden wniosek został złożony po wyznaczonym terminie - wniosek ten pozostał bez rozpatrzenia).

Weryfikacji formalno-merytorycznej podlegało 14 wniosków. W wyniku weryfikacji formalnej złożonych dokumentów 12 kandydatów uzyskało ocenę pozytywną, zaś 2 ocenę negatywną. Weryfikacji merytorycznej poddano 12 kandydatów. Po weryfikacji merytorycznej 6 kandydatów uzyskało wynik negatywny, zaś 6 wynik pozytywny (zgodnie z założeniami, w naborze tym nie przeprowadzono z kandydatami rozmów kwalifikacyjnych). W dniu 5 marca 2019 r. 6 kandydatów na ekspertów, którzy otrzymali pozytywny wynik weryfikacji merytorycznej zostało wpisanych do Wykazu kandydatów na ekspertów RPO WP 2014-2020²².

W wyniku dwóch ogłoszonych naborów na ekspertów do oceny wniosków składanych na projekty rewitalizacyjne do Wykazu kandydatów na ekspertów wpisano łącznie 14 osób. Do oceny wniosków na projekty rewitalizacyjne w działaniu 6.3 *Rewitalizacja przestrzeni regionalnej* i 6.5 *Rewitalizacja przestrzeni regionalnej – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne* zatrudniono 6 ekspertów (w kontroli nie stwierdzono, aby liczba ta była niewystarczająca do rzetelnej i terminowej realizacji wyznaczonych zadań).

(akta kontroli str. 219-492)

Analizą prawidłowości dokonywania wyboru kandydatów na ekspertów w dziedzinie „Rewitalizacja i mieszkalnictwo” objęto 13 wniosków kandydatów z pierwszego naboru (59 %) oraz 7 wniosków kandydatów z drugiego naboru (47 %)²³.

Wyboru ekspertów w analizowanej próbie 20 osób dokonano zgodnie z przyjętymi w Urzędzie procedurami naboru kandydatów na ekspertów²⁴.

²⁰ Nr 481/10162/18.

²¹ Powołaną przez Marszałka Województwa Podkarpackiego zarządzeniem nr 80/2018 z dnia 8 listopada 2018 r. w sprawie powołania Komisji kwalifikacyjnej do naboru kandydatów na ekspertów w ramach osi priorytetowych I-VI Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020 oraz zarządzeniem nr 13/2019 z dnia 12 lutego 2019 r. w sprawie zmiany zarządzenia nr 80/2018 z dnia 8 listopada 2018 r.

²² Ustalonego uchwałą nr 27/653/19 Zarządu Województwa Podkarpackiego z dnia 5 marca 2019 r. w sprawie zatwierdzenia Wykazu kandydatów na ekspertów Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Podkarpackiego na lata 2014-2020.

²³ Spośród 13 kandydatów z pierwszego naboru po weryfikacji merytorycznej ośmiu uzyskało wynik pozytywny, zaś pięciu wynik negatywny, z 7 kandydatów z drugiego naboru po weryfikacji merytorycznej czterech uzyskało wynik pozytywny, zaś trzech wynik negatywny.

²⁴ Obowiązujące w Urzędzie zasady dotyczące naboru kandydatów na ekspertów w ramach osi I-VI uregulowane były przez Zarząd Województwa Podkarpackiego uchwałami: nr 77/1766/15 z dnia 21 lipca 2015 r. w sprawie przyjęcia *Zasad naboru kandydatów na ekspertów oraz prowadzenia Wykazu kandydatów na ekspertów uczestniczących w wyborze projektów w ramach osi priorytetowych I-VI RPO WP na lata 2014-2020*, nr 404/8459/18 z dnia 6 marca 2018 r. w sprawie przyjęcia *Zasad naboru kandydatów na ekspertów oraz prowadzenia Wykazu kandydatów na ekspertów uczestniczących w wyborze projektów w ramach osi priorytetowych I-VI RPO WP na lata 2014-2020*, nr 481/10161/18 z dnia 9 października 2018 r. w sprawie zmiany uchwały nr 404/8459/18 z dnia 6 marca 2018 r. w sprawie przyjęcia *Zasad naboru kandydatów na ekspertów oraz prowadzenia Wykazu kandydatów na ekspertów uczestniczących w wyborze projektów w ramach osi priorytetowych I-VI RPO WP na lata 2014-2020*.

Kandydaci na ekspertów złożyli oświadczenia, że nie byli skazani prawomocnym wyrokiem za przestępstwo umyślne lub umyślne przestępstwo skarbowe, oświadczenia o korzystaniu z pełni praw publicznych, posiadaniu pełnej zdolności do czynności prawnych, niepozostawaniu w stosunku pracy z Urzędem Marszałkowskim, samorządowymi jednostkami organizacyjnymi WP lub Instytucją Pośredniczącą RPO WP na lata 2014-2020.

Kandydaci wybrani na ekspertów przedłożyli wymagane dokumenty potwierdzające wykształcenie, kwalifikacje i doświadczenie zawodowe. Kwalifikacje ekspertów odpowiadały stawianym wymaganiom w zakresie rewitalizacji²⁵. Osoby, które zostały negatywnie zaopiniowane przez Komisję kwalifikacyjną nie spełniły kryteriów formalnych lub merytorycznych, określonych w zasadach naboru kandydatów na ekspertów (w przypadku wymogów merytorycznych najczęściej był to brak minimum 12 miesięcznego doświadczenia zawodowego w okresie ostatnich 5 lat w dziedzinie objętej RPO 2014-2020, w aplikowanym zakresie).

(akta kontroli str. 493-505)

2.

Doradztwo, pomoc i upowszechnianie informacji oraz wiedzy w zakresie przygotowania i prowadzenia rewitalizacji udzielano w trakcie spotkań informacyjnych dla potencjalnych wnioskodawców i dotacjobiorców, w związku z realizacją projektu wsparcia jednostek samorządu terytorialnego w opracowaniu lub aktualizacji programów rewitalizacji (umowa dotacji nr DPT/BDG-II/POPT/125/15 z dnia 23 grudnia 2015 r.).

Dla potencjalnych wnioskodawców w ramach konkursu dotacji – *Przygotowanie programów rewitalizacji w 2016 r.* zorganizowano cztery spotkania informacyjne, zaś w 2018 r. jedno spotkanie. Na spotkaniach tych w dniu: 16 lutego 2016 r., 18 lutego 2016 r., 19 lutego 2016 r., 23 listopada 2016 r. uczestniczyli przedstawiciele: 61, 9, 19 oraz 5 gmin, zaś na spotkaniu w dniu 25 kwietnia 2018 r. 33 gmin, co stanowiło odpowiednio 38%, 6%, 12%, 3%, 21% gmin ogółem na terenie województwa podkarpackiego.

Na spotkaniach informacyjnych dla dotacjobiorców zorganizowanych w dniu: 15 grudnia 2016 r., 16 grudnia 2016 r., 18 maja 2017 r. uczestniczyli przedstawiciele: 21, 24, 32 gmin, co stanowiło odpowiednio 13%, 19%, 20% gmin ogółem na terenie województwa podkarpackiego. W programie każdego z ww. spotkań informacyjnych były wyznaczony czas na pytania od osób uczestniczących w spotkaniach.

Urząd zorganizował również trzy spotkania edukacyjne pn. *Nowe wyzwania w rewitalizacji, spotkania edukacyjne dla gmin* w dniu: 13 grudnia 2016 r., 19 grudnia 2016 r., 21 grudnia 2016 r., na których uczestniczyli przedstawiciele 24, 18, 11 gmin, co stanowiło odpowiednio 15%, 11%, 7% gmin ogółem na terenie województwa podkarpackiego.

Podczas ww. spotkań informacyjnych i edukacyjnych przedstawiciele gmin mieli możliwość odbywania indywidualnych konsultacji z przedstawicielami Zespołu ds. rewitalizacji. Osobami szkolącymi byli pracownicy Urzędu Marszałkowskiego i Podkarpackiego Biura Planowania Przestrzennego w Rzeszowie, będący jednocześnie członkami Zespołu ds. rewitalizacji.

²⁵ Kandydaci wpisani do Wykazu ekspertów posiadali odpowiednie doświadczenie zawodowe oraz byli przygotowani merytorycznie do realizacji zadań w aplikowanym zakresie, wszyscy kandydaci posiadali ukończone studia wyższe, m.in. w dziedzinie budownictwa wodnego i śródlądowego, ekonomii, budownictwa, architektury.

Na ww. spotkaniach prowadzono również rozeznanie i rozpowszechniano wiedzę w zakresie właściwego prowadzenia procesu rewitalizacji oraz udzielano wyjaśnień w tym zakresie.

(akta kontroli str. 506-567)

W dniu 10 lutego 2020 r. Województwo Podkarpackie zawarło z Ministrem Funduszy i Polityki Regionalnej umowę dotacji na realizację zadania polegającego na wzmacnianiu zdolności gmin do programowania i wdrażania działań rewitalizacyjnych (dotacja celowa wynosiła do 924.174 zł). Termin realizacji zadania i wykorzystania dotacji ustalony był od 1 stycznia 2020 r. do 31 grudnia 2021 r.

Celem zadania było wzmocnienie zdolności jednostek samorządu terytorialnego do programowania i wdrażania działań rewitalizacyjnych, zwłaszcza w zakresie dostępności w rewitalizacji, zarządzania, włączenia społecznego, wykorzystania narzędzi ustawowych, wypracowanie i wdrożenie systemu monitorowania rewitalizacji w gminach i na poziomie regionów. Dodatkowo celem było wsparcie funkcjonowania Zespołu ds. rewitalizacji działającego w Urzędzie, zapewniającego doradztwo i pomoc dla gmin w zakresie prowadzenia działań rewitalizacyjnych.

Na podstawie umowy Województwo Podkarpackie otrzymało wsparcie w ramach 4 modułów szkoleniowych oraz dotację celową na współpracę z gminami w zakresie tematycznym zgodnym z tymi modułami.

Zaplanowane moduły szkoleń obejmowały: dostępność rewitalizacji, zarządzanie rewitalizacją i włączenie społeczności lokalnej we wdrażanie programów rewitalizacji, wykorzystanie narzędzi wynikających z ustawy o rewitalizacji²⁶, monitoring i ewaluacja działań rewitalizacyjnych.

Produktami zadania miały być m.in.: spotkania edukacyjne (min. 8 w 2020 r. i 8 w 2021 r.), wsparcie doradcze dla gmin (np. w formie dyżurów, konsultacji indywidualnych z przedstawicielami gminy, doradztwa prawnego i specjalistycznego dla gmin, warsztatów).

Zakładanym rezultatem zadania było: funkcjonowanie w Urzędzie kompetentnego Zespołu ds. rewitalizacji, poszerzenie wiedzy pracowników urzędów gmin, włączenie w działania rewitalizacyjne społeczności lokalnej, kreowanie liderów lokalnych, wzrost liczby przygotowanych gminnych programów rewitalizacji i narzędzi ustawowych, prowadzenie polityk w gminie w oparciu o sprawdzone i aktualne dane dotyczące rozwoju gminy.

W dniu 26 sierpnia 2020 r. zawarto aneks nr 1 do umowy dotacji z dnia 10 lutego 2020 r., wprowadzający m.in. zmiany dotyczące terminów przeprowadzenia szkoleń i warsztatów oraz formy ich przeprowadzania ze stacjonarnej na on-line. Zrezygnowano również z realizacji sprawozdania okresowego w 2020 r. w związku z niewykorzystaniem 80% wypłaconej w 2020 r. transzy dotacji²⁷.

Zgodnie z załącznikiem nr 3 do umowy *Szczegółowy budżet zadania w 2020 r.* zaplanowano wydatki na:

- funkcjonowanie Zespołu ds. rewitalizacji (koszt miesięczny dodatków specjalnych wraz z kosztami pracodawcy: Koordynatora merytorycznego, Zastępcy koordynatora merytorycznego, Przewodniczącego i Sekretarza Zespołu – łącznie 4 osoby, członków Zespołu – łącznie 14 osób, delegacje członków Zespołu – przejazdy/dojazdy, noclegi, diety),

²⁶ Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2020 r., poz. 802 ze zm.), zwana dalej ustawą „o rewitalizacji”.

²⁷ W 2020 r. zgodnie z załącznikiem nr 4 *Wartość i liczba transzy* ustalone były dwie transze: jedna w wysokości 272.979 zł, zaś druga w wysokości 150.840 zł. Aneksem nr 1 do umowy ustalono wypłatę w 2020 r. jednej transzy w kwocie 272.979 zł.

- badanie biegłego rewidenta – wynagrodzenie biegłego rewidenta (I kwartał 2020 r. do IV kwartał 2021 r.),
- szkolenia dla gmin *Dostępność w rewitalizacji Moduł I* (szkolenie on-line - 1 dzień x 9 grup) w III-IV kwartale 2020 r.,
- warsztaty on-line *Zarządzanie rewitalizacją i włączenie społeczności lokalnej Moduł II* (2 dni x 9 grup) w III-IV kwartale 2020 r.

W 2021 r. zaplanowano wydatki na:

- organizację konferencji dla gmin (w I kwartale 2021 r.) w ramach Modułu III *Wykorzystanie narzędzi wynikających z ustawy o rewitalizacji* oraz krajowego wyjazdu studyjnego (w II kwartale 2021 r.) w ramach Modułu II *Zarządzanie rewitalizacją i włączenie społeczności lokalnej*,
- realizację 4 szkoleń dla gmin (w I/II kwartale 2021 r.) w ramach Modułu III *Wykorzystanie narzędzi wynikających z ustawy o rewitalizacji*,
- realizację 2 szkoleń dla gmin (II/III kwartał 2021 r.) oraz seminarium (III kwartał 2021 r.) w ramach Modułu IV *Monitoring i ewaluacja działań rewitalizacyjnych*,
- spotkanie podsumowujące dla gmin w ramach działań upowszechniających i promocyjnych *Rewitalizacja w perspektywie finansowej 2021+* (w IV kwartale 2021 r.).

W 2020 r. w ramach realizacji umowy dotacji podejmowano następujące działania:

- wypłacano dodatki specjalne dla członków Zespołu ds. rewitalizacji²⁸, zorganizowano trzy²⁹ spotkania Zespołu (na spotkaniu w dniu 5 marca 2020 r. przeprowadzono szkolenie wewnętrzne Zespołu uaktualniające wiedzę z zakresu ustawy o rewitalizacji),
- w II kwartale 2020 r. przeprowadzono postępowanie przetargowe na usługę biegłego rewidenta, z którym w dniu 27 czerwca 2020 r. zawarto umowę (biegły rewident nie był dotychczas angażowany w ramach umowy) oraz zawarto w dniu 15 czerwca 2020 r. umowę z Instytutem Rozwoju Miast i Regionów na przygotowanie 4 artykułów dotyczących rewitalizacji³⁰,
- w III kwartale 2020 r. zakończono przygotowanie postępowania na przeprowadzenie szkoleń i warsztatów dla gmin województwa podkarpackiego w formie on-line oraz zawarto w dniu 20 października 2020 r. umowę z wybranym podmiotem na ich realizację. Do gmin województwa podkarpackiego³¹ w dniu 6 października 2020 r. skierowano zaproszenie do udziału w szkoleniach z zakresu *Dostępności w rewitalizacji Moduł I* oraz dwudniowych warsztatów z zakresu *Zarządzania rewitalizacją i włączenia społeczności lokalnej we wdrażanie programów rewitalizacji Moduł II* (szkolenia i warsztaty zaplanowano w IV kwartale 2020 r.).

W dniu 10 grudnia 2020 r. dokonano protokolarnego odbioru wykonania usługi pn. *Przeprowadzenie szkoleń i warsztatów dla gmin województwa podkarpackiego w formie on-line w zakresie: dostępność w rewitalizacji oraz zarządzanie*

²⁸ Wartość dodatku wraz z kosztami pracodawcy w okresie od dnia 1 stycznia 2020 r. do dnia 30 września 2020 r. wyniosła łącznie 70.864 zł.

²⁹ W dniu 5 marca 2020 r. spotkanie miało miejsce w siedzibie Urzędu, natomiast spotkania w dniu 7 września 2020 r. oraz 22 lipca 2020 r. odbyły się w formie telekonferencji.

³⁰ Trzy artykuły zostały upublicznione na stronie internetowej Województwa Podkarpackiego poświęconej rewitalizacji - <https://www.podkarpackie.pl/index.php/gospodarka-i-transport/rewitalizacja>

³¹ Pismo z dnia 5 października 2020 r. skierowano w dniu 6 października 2020 r. do 160 jednostek samorządu terytorialnego drogą mailową oraz za pomocą platformy e-Puap. Do dnia 20 października 2020 r. wpłynęło 78 formularzy zgłoszeniowych od zainteresowanych gmin (łącznie zgłoszono 159 osób do udziału w warsztatach/szkoleniach).

rewitalizacją i włączenie społeczności lokalnej. W ramach tej usługi wykonawca przeprowadził dla pracowników gmin województwa podkarpackiego oraz członków Zespołu ds. rewitalizacji: 9 jednodniowych szkoleń w formie on-line w zakresie dostępności w rewitalizacji oraz 9 dwudniowych warsztatów w formie on-line w zakresie zarządzania rewitalizacją i włączenia społeczności lokalnej³².

(akta kontroli str. 694-768, 769-812, 1909-1916)

Wicemarszałek Województwa Podkarpackiego Ewa Draus wyjaśniła, że w związku z trudną sytuacją w Polsce od marca 2020 r. wynikającą z zagrożenia epidemiologicznego zaplanowana część zadań nie została zrealizowana w zakładanej formie i okresie. Dla realizacji szkoleń uczestników gmin województwa podkarpackiego niezbędna była zmiana okresu planowanych szkoleń oraz zmiana formy szkoleń ze stacjonarnej na szkolenia on-line. Zmiany te zostały ustalone aneksem nr 1 do umowy. Ostatecznie Województwo Podkarpackie zadania w ramach umowy planuje zrealizować w terminie z niej wynikającym, tj. do 31 grudnia 2021 r.

(akta kontroli str. 813-848)

Zespół ds. rewitalizacji powołany został przez Marszałka Województwa Podkarpackiego zarządzeniem nr 95/2015 z dnia 28 grudnia 2015 r.³³ Zespół odpowiedzialny był m.in. za weryfikację i ocenę programów rewitalizacji przygotowanych albo zaktualizowanych w ramach dotacji, przygotowanie i przeprowadzenie spotkań informacyjnych i edukacyjnych dla gmin województwa podkarpackiego, wsparcie merytoryczne dla wybranych projektów w zakresie przygotowania programu rewitalizacji³⁴.

W skład Zespołu weszli pracownicy Urzędu Marszałkowskiego oraz pracownicy: Podkarpackiego Biura Planowania Przestrzennego w Rzeszowie (PBPP), Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Rzeszowie (ROPS), Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Rzeszowie (WUP). Zaangażowanie do pracy Zespołu osób z PBPP, ROPS i WUP spowodowane było zakresem realizowanych zadań obejmujących problematykę planowania przestrzennego, finansowania projektów z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS), Funduszu Spójności (FS).

Łączna liczba osób powołana do Zespołu w okresie od 28 grudnia 2015 r. do 30 września 2020 r. wynosiła od 12 do 24 osób (początkowo było to 12 osób, w tym 7 z Urzędu, 4 z PBPP, 1 z ROPS, najwięcej w okresie od 7 czerwca 2017 r. do 2 listopada 2017 r. w liczbie 24 osób, w tym 10 z Urzędu, 6 z PBPP, 2 z ROPS, 6 z WUP). Zgodnie ze zmianą zarządzenia z dnia 21 stycznia 2020 r. w sprawie

³² Jednodniowe szkolenia dla 9 grup przeprowadzono w dniach od 4 do 27 listopada 2020 r., zaś dwudniowe warsztaty dla 9 grup przeprowadzono w okresie od 27 października 2020 r. do 27 listopada 2020 r. W szkoleniach wzięło udział 156 osób, w tym 134 przedstawiciele gmin województwa podkarpackiego, 16 członków Zespołu ds. rewitalizacji, 1 przedstawiciel Ministerstwa Funduszy i Polityki Regionalnej, 4 pracowników Urzędu Marszałkowskiego oraz Koordynator Centrum Kompetencji ds. Rewitalizacji Narodowego Instytutu Dziedzictwa dla województwa podkarpackiego i lubelskiego. W warsztatach wzięło udział 167 osób, w tym 147 przedstawiciele gmin województwa podkarpackiego, 16 członków Zespołu ds. rewitalizacji, 3 pracowników Urzędu Marszałkowskiego oraz Koordynator Centrum Kompetencji ds. Rewitalizacji Narodowego Instytutu Dziedzictwa dla województwa podkarpackiego i lubelskiego.

³³ Zmieniający zarządzeniami nr 12/2016 z dnia 5 lutego 2016 r., nr 10/2017 z dnia 15 marca 2017 r., nr 20/2017 z dnia 7 czerwca 2017 r., nr 47/2017 z dnia 3 listopada 2017 r., nr 58/2017 z dnia 29 grudnia 2017 r., nr 52/2018 z dnia 15 czerwca 2018 r., nr 21/2019 z dnia 7 marca 2019 r., nr 49/2019 z dnia 9 lipca 2019 r., nr 63/2019 z dnia 19 września 2019 r., nr 2/2020 z dnia 20 stycznia 2020 r.

³⁴ Zgodnie z § 2 zarządzenia nr 95/2015 z dnia 28 grudnia 2015 r.

powołania Zespołu ds. rewitalizacji w skład Zespołu weszło 18 osób, w tym 8 z Urzędu³⁵, 4 z PBPP³⁶, 2 z ROPS³⁷, 4 z WUP³⁸.

Pracownicy Urzędu, którzy weszli w skład Zespołu (łącznie było to 16 osób) do momentu przydzielenia im zadań z zakresu rewitalizacji posiadali staż pracy w Urzędzie w ilości od 2 miesięcy do 16 lat i 11 miesięcy, w tym:

- 3 pracowników – w ilości od 2 do 11 miesięcy,
- 5 pracowników – w ilości od 2 lat do 6 lat i 11 miesięcy,
- 8 pracowników – w ilości od 8 lat i 8 miesięcy do 16 lat i 11 miesięcy.

Od początku powołania Zespołu 106 gmin województwa podkarpackiego złożyło do weryfikacji programu rewitalizacji, w tym 20 GPR³⁹ oraz 86 LPR⁴⁰.

Zgodnie z uchwałą Zarządu Województwa Podkarpackiego z dnia 18 marca 2020 r.⁴¹ do wykazu programów rewitalizacji województwa podkarpackiego wpisanych zostało 85 programów rewitalizacji.

(akta kontroli str. 568-598)

Na realizację projektu wsparcia jednostek samorządu terytorialnego w opracowaniu lub aktualizacji programów rewitalizacji, w związku z zawartą w dniu 23 grudnia 2015 r. umową przyznana została dotacja w kwocie 5.560.000 zł. Województwo Podkarpackie otrzymało 4 transze dotacji w łącznej kwocie 2.402.225 zł, z czego wydatkowano 2.374.275 zł. Wkład własny Województwa Podkarpackiego wyniósł 282.076 zł. W ramach projektu zrealizowano m.in. następujące zadania:

- powołano Zespół ds. rewitalizacji, do którego obowiązków należała m.in. ocena i weryfikacja programów rewitalizacji,
- przygotowano i ogłoszono konkurs dotacji dla gmin (łącznie 3 edycje konkursu dotacji),
- zorganizowano spotkania informacyjne dla potencjalnych wnioskodawców oraz dotacjobiorców, a także spotkania edukacyjne dla gmin z terenu województwa podkarpackiego,
- dokonano wyboru projektów.

W ramach trzech edycji konkursu dotacji wsparcie finansowe na opracowanie albo aktualizację programów rewitalizacji otrzymały 54 gminy w łącznej kwocie 1.797.291 zł.

(akta kontroli str. 599-693)

W ramach analizy realizacji programów rewitalizacji w województwie podkarpackim w dniu 16 czerwca 2020 r. skierowano do 160 gmin pisma dotyczące działań rewitalizacyjnych. Odpowiedzi w okresie od czerwca do lipca 2020 r. udzieliło 147 gmin z terenu województwa podkarpackiego (92%). Na podstawie udzielonych odpowiedzi sporządzono analizę realizacji programów rewitalizacji w województwie podkarpackim. W podsumowaniu analizy zapisano, że *oprócz gmin, które posiadają opracowany program rewitalizacji, kolejne 23 gminy planuje w najbliższej przyszłości je opracować, co w ostateczności stanowić będzie $\frac{3}{4}$ wszystkich gmin w województwie. W ramach opracowanych programów w 2019 r. w województwie podkarpackim zrealizowano lub realizowane są 382 projekty inwestycyjne lub społeczne, które mają niwelować lokalne dysproporcje w naszym regionie.*

³⁵ W tym Dyrektor Departamentu Gospodarki Regionalnej oraz Kierownik Oddziału koordynacji pomocy publicznej oraz wsparcia rewitalizacji.

³⁶ W tym Kierownik Oddziału zamiejscowego PBPP w Krośnie.

³⁷ W tym Kierownik Oddziału Pomocy Społecznej i Analiz ROPS.

³⁸ W tym Zastępca Kierownika Wydziału Obsługi Programów Operacyjnych EFS w WUP.

³⁹ Gminne Programy Rewitalizacji.

⁴⁰ Lokalne/Miejskie Programy Rewitalizacji.

⁴¹ Nr 133/3065/20.

W zakresie działań dodatkowych na rzecz efektywnego prowadzenia procesu rewitalizacji w zakładce dotyczącej rewitalizacji na stronie internetowej Urzędu zamieszczano informacje i materiały dotyczące rewitalizacji⁴².

Zadania w zakresie rewitalizacji nie były przedmiotem kontroli prowadzonych w ramach czynności wykonywanych przez audytora wewnętrznego.

(akta kontroli str. 849-876)

3.

W RPO WP na lata 2014-2020 zadania dotyczące rewitalizacji zostały zaplanowane w ramach Osi Priorytetowej VI *Spójność przestrzenna i społeczna*: w działaniu 6.3. *Rewitalizacja przestrzeni regionalnej* (nabory wniosków o dofinansowanie prowadzone w trybie konkursowym) oraz w działaniu 6.5. *Rewitalizacja przestrzeni regionalnej – Zintegrowane Inwestycje Terytorialne* (nabory wniosków o dofinansowanie prowadzone w trybie pozakonkursowym).

Zaplanowane w harmonogramach naboru wniosków środki w działaniu 6.3. były zmieniane (opisano to w pkt 4 wystąpienia pokontrolnego). W innych osiach RPO WP na lata 2014-2020 nie były planowane zadania dotyczące rewitalizacji.

Całkowita alokacja przewidziana na rewitalizację podzielona została na projekty realizowane w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych (ZIT), dedykowanych Rzeszowskiemu Obszarowi Funkcjonalnemu (ROF) oraz Miejskim Obszaram Funkcjonalnym (MOF), jak również na konkurs ogólny.

Ze względu na sztywne ramy programowania perspektywy finansowej UE na lata 2014-2020 związane ze wspieraniem realizacji projektów w dziedzinach najistotniejszych z punktu widzenia rozwoju kraju, koncentracja tematyczna interwencji RPO WP na lata 2014-2020 opierała się na kluczowych dla rozwoju regionu dziedzinach (tzw. ring-fencingach, Cel tematyczny 1, 2, 3, 4) dotyczących innowacji, badań naukowych, rozwoju technologicznego, rozwoju produktów i usług opartych na technologiach informacyjno-komunikacyjnych, wsparciu przedsiębiorców, zwiększeniu efektywności energetycznej oraz działaniach związanych z odnawialnymi źródłami energii. Na działania te przeznaczono ok. 50% całkowitej alokacji przyznanej z EFRR⁴³.

Alokacja na działania rewitalizacyjne⁴⁴ w RPO WP na lata 2014-2020 wynosiła 52.492.230 euro. Została ona wydzielona z pozostałej puli środków nieobjętej ww. celami tematycznymi⁴⁵.

Zarząd Województwa Podkarpackiego w 2016 r. podzielił ustaloną na lata 2014-2020 alokację na działania rewitalizacyjne w osi VI w kwocie 52.492.230 euro, w następujący sposób:

- 37.767.606 euro na działanie 6.3. *Rewitalizacja przestrzeni regionalnej*, w tym konkurs dedykowany dla wyodrębnionych 8 MOF (ok. 78,6 mln zł) oraz konkurs ogólny dla gmin zlokalizowanych poza obszarem ROF i MOF (ok. 81,9 mln zł),

⁴² Na stronie internetowej <https://www.podkarpackie.pl/index.php/gospodarka-i-transport/rewitalizacja> zamieszczono m.in. artykuły i materiały z zakresu rewitalizacji – np.: *Zarządzania procesem rewitalizacji* – artykuł opublikowany w dniu 31 lipca 2020 r., *Jak monitorować rewitalizację – podręcznik poświęcony monitorowaniu procesów rozwoju na poziomie wewnątrzgminnym* – materiał opublikowany w dniu 2 lipca 2020 r., link do filmów z realizacji projektów – *Modelowe rewitalizacje miast i projekty pilotażowe* – zamieszczony na stronie w dniu 16 kwietnia 2020 r., *Informacja dotycząca aktualizacji programów rewitalizacji* – opublikowana w dniu 6 listopada 2019 r.

⁴³ Wartość alokacji EFRR przeznaczona na cele tematyczne w dziedzinach najistotniejszych z punktu widzenia kraju, tzw. ring-fencingach (tj. CT 1, 2, 3, 4) wynosiła 746.804.408 euro.

⁴⁴ Cel tematyczny 9 *Promowanie włączenia społecznego, walka z ubóstwem i wszelką dyskryminacją, priorytet 9b Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich*.

⁴⁵ Alokacja EFRR na pozostałe cele tematyczne w RPO WP na lata 2014-2020 wynosiła 772.712.786 euro, alokacja na rewitalizację stanowiła 3,45% całkowitej alokacji EFRR.

- 14.724.624 euro na działanie 6.5. Rewitalizacja przestrzeni regionalnej – ZIT.
(akta kontroli str. 877)

Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora Departamentu Zarządzania Regionalnym Programem Operacyjnym Wojciecha Magnowskiego przy wyodrębnianiu środków na ww. działania uwzględniano potrzeby zgłaszane przez poszczególne obszary funkcjonalne, tj. ROF i MOF, liczbę ludności, potrzeby pozostałych obszarów regionu, a także niedostatek dostępnej alokacji w stosunku do zgłaszanych oczekiwań i stwierdzonych potrzeb.

(akta kontroli str. 192-193)

4.

Realizacja zaplanowanych zadań w zakresie rewitalizacji przebiegała zgodnie z ustalonymi terminami, a środki na rewitalizację w RPO WP na lata 2014-2020 na te cele rozdysponowane zostały dla poszczególnych beneficjentów zgodnie z zaplanowanymi terminami konkursów.

Ogłoszenia oraz aktualizacje harmonogramów naboru wniosków dokonywano w wymaganych terminach i formach, zgodnie z art. 47 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. *o zasadach realizacji programów w zakresie polityki spójności finansowanych w perspektywie finansowej 2014-2020*⁴⁶.

W harmonogramie naboru wniosków o dofinansowanie w trybie konkursowym dla RPO WP na lata 2014-2020 na 2016 rok, przyjętym przez Zarząd Województwa Podkarpackiego uchwałą z dnia 30 listopada 2015 r.⁴⁷ pierwszy nabór w ramach działania 6.3. został zaplanowany na IV kwartał 2016 r. Orientacyjna kwota przeznaczona na dofinansowanie projektów w ramach konkursu wynosiła 104 mln zł.

Z uwagi na przedłużające się prace związane z zatwierdzeniem LPR/GPR Zarząd Województwa Podkarpackiego uchwałą z dnia 15 marca 2016 r.⁴⁸ dokonał zmian w ww. harmonogramie na 2016 r. poprzez zrezygnowanie z ogłaszania naboru w działaniu 6.3. w 2016 r.

Nabór ten został przesunięty na 2017 r., zgodnie z *Harmonogramem naboru wniosków o dofinansowanie w trybie konkursowym dla RPO WP na lata 2014-2020 na 2017 rok*, przyjętym przez Zarząd Województwa Podkarpackiego uchwałą z dnia 29 listopada 2016 r.⁴⁹ (został on zaplanowany na IV kwartał 2017 r., z kwotą przeznaczoną na dofinansowanie projektów w wysokości 163 mln zł, w tym konkurs dedykowany dla MOF w wysokości 79 mln zł).

Zarząd Województwa Podkarpackiego uchwałą z dnia 20 czerwca 2017 r.⁵⁰ dokonał aktualizacji ww. harmonogramu na 2017 r. i wskazał listopad 2017 r., jako termin rozpoczęcia naboru wniosków w działaniu 6.3.

Z powodu przedłużającego się procesu weryfikacji programów rewitalizacji, Zarząd Województwa Podkarpackiego podjął decyzję o przesunięciu naborów na projekty rewitalizacyjne w działaniu 6.3. z listopada 2017 r. na 2018 rok. Zgodnie z *Harmonogramem naboru wniosków o dofinansowanie w trybie konkursowym dla RPO WP na lata 2014-2020 na 2018 rok*, przyjętym przez Zarząd Województwa Podkarpackiego uchwałą z dnia 28 listopada 2017 r.⁵¹ nabór wniosków został zaplanowany na czerwiec 2018 r. (proponowana kwota przeznaczona na

⁴⁶ Dz. U. z 2020 r., poz. 818 ze zm.

⁴⁷ Nr 119/2590/15.

⁴⁸ Nr 157/3269/16.

⁴⁹ Nr 241/4851/16.

⁵⁰ Nr 317/6639/17.

⁵¹ Nr 372/7798/17.

dofinansowanie projektów w ramach konkursu wynosiła 162 mln zł, w tym konkurs dedykowany dla MOF w wysokości 79 mln).

W dniu 29 maja 2018 r. ogłoszono dwa nabory w ramach działania 6.3. (w tym jeden dedykowany MOF) na łączną kwotę 100 mln zł (planowany termin rozstrzygnięcia konkursów ustalony był na maj 2019 r.⁵²).

W ramach zakończonego naboru w działaniu 6.3. w konkursie dedykowanym dla MOF w grudniu 2018 r.⁵³ do dofinansowania wybrano 10 projektów, natomiast w działaniu 6.3. w konkursie ogólnym w kwietniu 2019 r.⁵⁴ do dofinansowania wybrano 14 projektów. Łączna kwota wnioskowanego dofinansowania ze środków EFRR w ramach ww. 24 projektów wyniosła 162.122.504 zł.

Ze względu na duże zainteresowanie ze strony potencjalnych wnioskodawców i niewystarczającą kwotę na dofinansowanie projektów, konieczną do wybrania wszystkich projektów spełniających kryteria i wymaganą liczbę punktów Zarząd Województwa Podkarpackiego podjął działania w celu uruchomienia dodatkowych środków. Do Ministra Finansów oraz Ministra Inwestycji i Rozwoju skierowano wniosek⁵⁵ o warunkowe uruchomienie rezerwy wykonania w działaniu 6.3. (uzyskano zgodę i na tej podstawie w grudniu 2018 r. uruchomiono warunkowo środki rezerwy wykonania w kwocie 13.069.282 euro).

We wrześniu 2019 r. do dofinansowania ze środków EFRR w konkursie ogólnym został wybrany dodatkowy projekt Gminy Rymanów z listy rezerwowej⁵⁶ na kwotę 4.550.387 zł.

Ogółem w działaniu 6.3. do dofinansowania wybrano 25 wniosków (15 wniosków w konkursie ogólnym oraz 10 w konkursie dedykowanym MOF) na łączną kwotę dotacji z EFRR w wysokości 166.672.891 zł⁵⁷.

Gmina Dubiecko po otrzymaniu dofinansowania z EFRR w konkursie ogólnym w wysokości 1.669.962 zł odmówiła zawarcia umowy, w konsekwencji wysokość przyznanego dofinansowania z EFRR dla 24 wnioskodawców wyniosła łącznie 165.002.929 zł.

Wójt Gminy Dubiecko pismem z dnia 6 maja 2019 r. poinformował Marszałka Województwa Podkarpackiego, że po przeanalizowaniu możliwości finansowych gminy oraz pierwotnych założeń projektu w stosunku do otrzymanej propozycji dofinansowania, a także po zasięgnięciu opinii Rady Gminy Dubiecko, podjęto decyzję o odstąpieniu od realizacji tej inwestycji⁵⁸.

⁵² Rozstrzygnięcie konkursu ogólnego nastąpiło w kwietniu 2019 r., natomiast konkursu dedykowanego dla MOF w grudniu 2018 r.

⁵³ Zarząd Województwa Podkarpackiego uchwałą nr 11/276/18 z dnia 27 grudnia 2018 r., a następnie zmianą nr 11/277/18 z dnia 27 grudnia 2018 r. przyjął zaktualizowaną listę podstawową 10 projektów wybranych do dofinansowania w działaniu 6.3. konkurs dedykowany dla MOF.

⁵⁴ Zarząd Województwa Podkarpackiego uchwałą nr 36/907/19 z dnia 9 kwietnia 2019 r. przyjął listę podstawową projektów wybranych do dofinansowania w działaniu 6.3. konkurs ogólny (5 projektów), natomiast uchwałą nr 36/908/19 z dnia 9 kwietnia 2019 r. wybrał do dofinansowania 9 projektów z listy rezerwowej oraz przyjął zaktualizowaną listę podstawową 14 wybranych do dofinansowania projektów.

⁵⁵ Pismem z dnia 13 grudnia 2018 r.

⁵⁶ Zgodnie z uchwałą Zarządu Województwa Podkarpackiego nr 75/1960/19 z dnia 17 września 2019 r. w sprawie wyboru projektu z listy rezerwowej do dofinansowania z EFRR w ramach osi priorytetowej VI, działania 6.3. uchwałą tą przyjęto również zaktualizowaną listę podstawową projektów do dofinansowania (łącznie 15 projektów) oraz zaktualizowaną listę rezerwową projektów (8 projektów).

⁵⁷ Dofinansowanie z EFRR wynosiło: 90.320.515 zł w konkursie ogólnym i 76.352.376 zł w konkursie dedykowanym dla MOF.

⁵⁸ „Przebudowa, rozbudowa i nadbudowa remizy strażackiej w Dubiecku wraz z zagospodarowaniem otoczenia” (wniosek nr RPPK.06.03.00-18-0048/18).

Ostatecznie umowy dofinansowania projektów rewitalizacyjnych zawarto z 24 beneficjentami⁵⁹ (w okresie od lutego do października 2019 r.) na łączną kwotę dofinansowania z EFRR w wysokości 165.001.947 zł⁶⁰.

Oszczędności powstałe w wyniku rezygnacji z realizacji projektu przez Gminę Dubiecko w maju 2019 r. zostały przeznaczone na dofinansowanie projektu Gminy Rymanów, wybranego z tzw. listy rezerwowej we wrześniu 2019 r. (umowa z gminą została zawarta w dniu 23 października 2019 r.).

W działaniu 6.3. osiem wniosków⁶¹ na łączną kwotę dofinansowania z EFRR w wysokości 31.458.231 zł nie otrzymało dofinansowania ze względu na wyczerpanie limitu środków (wnioski te ujęto na liście rezerwowej projektów wybranych do dofinansowania).

(akta kontroli str. 878-1105)

W sprawie zmian kwot przeznaczonych na dofinansowania projektów w działaniu 6.3. Zastępca Dyrektora Departamentu Zarządzania RPO Tomasz Zieliński wyjaśnił, że *przypisana do działania 6.3. alokacja w wysokości 37.767.606 euro została pomniejszona o rezerwę wykonania, tym samym kwota możliwa do udostępnienia w ramach pierwszego naboru wg stanu na listopad 2015 r. wynosiła 24.698.324 euro. Dodatkowo kwota dofinansowania została ustalona w wysokości niższej niż wartość środków dostępnych w działaniu, celem ograniczenia niekorzystnych zmian kursowych. W konsekwencji w zaplanowanym na 2016 r. w działaniu 6.3. naborze orientacyjna kwota dofinansowania wyniosła 104 mln zł. Po wydzieleniu w 2016 r. z ogólnej alokacji dla działania 6.3. kwoty 78.629.953 zł z przeznaczeniem na konkurs dedykowany MOF podjęto działania zmierzające do udostępnienia w ramach planowanych naborów pełnej alokacji. W efekcie możliwe było zaplanowanie na 2017 r. naboru na kwotę 163 mln zł. Po spadku kursu euro w 2018 r. dokonano aktualizacji tej kwoty do 162 mln zł. Z uwagi na bieżące potrzeby z zakresie ogłaszania kolejnych naborów w ramach Osi VI środki całej rezerwy wykonania przewidziane dla tej osi w wysokości 13.069.282 euro (ok. 57 mln) zostały umieszczone w działaniu 6.3., co w konsekwencji obniżyło wartość dostępnych środków do kwoty 24.698.324 euro (kwota naborów została pomniejszona do 100 mln zł). Ze względu na niewystarczającą kwotę do wyboru projektów spełniających kryteria i wymaganą liczbę punktów podjęto działania w celu uruchomienia dodatkowych środków poprzez wcześniejsze wykorzystanie rezerwy wykonania w kwocie 13.069.282 euro. Tym samym w ramach konkursu w działaniu 6.3. wybrano 25 projektów z kwotą dofinansowania EFRR w wysokości 166.672.891 zł.*

(akta kontroli str. 1106-1128)

⁵⁹ Wartość projektów w konkursie ogólnym wynosiła 140.137.892 zł, zaś w konkursie dedykowanym dla MOF wyniosła 142.893.217 zł. Łącznie wynosiło to więc 283.031.109 zł, w tym dofinansowanie z EFRR w kwocie 165.001.947 zł.

⁶⁰ Różnica w stosunku do alokacji przypisanej do działania 6.3. wynika z różnic kursowych dla waluty euro oraz ostatecznych kwot dofinansowania ustalonych w zawartych umowach. Alokacja, jaka mogła być objęta umowami we wrześniu 2019 r. wynosiła 37.767.606 euro. Uwzględniając kurs euro według stanu na dzień 29 sierpnia 2019 r. w wysokości 4,3809 zł, w przeliczeniu na PLN stanowi to kwotę 165.456.105 zł.

⁶¹ Gmina Niwiska, Leżajsk, Sędziszów Małopolski, Iwonicz-Zdrój, Iwierzycy, Besko, Gmina Miejska Dynów, Miasto Radymno.

5.

Kryteria i zasady wyboru przyjęte dla projektów rewitalizacyjnych zawarte w RPO WP na lata 2014-2020 opisane były w sposób wyczerpujący i zrozumiały dla przyszłych beneficjentów.

Do Instytucji Zarządzającej wpływały dodatkowe pytania, prośby o interpretacje (w formie papierowej i elektronicznej) m.in. w zakresie zasad komplementarności i synergii projektów realizowanych w ramach RPO WP na lata 2014-2020, wytycznych w zakresie przygotowania programów rewitalizacji, przyjętych zasad i kryteriów dla projektów rewitalizacyjnych, terminów naborów projektów, interpretacji zapisów RPO WP i SZOOP⁶² dotyczących wysokości środków przeznaczonych na działanie 6.3., kwalifikowalności zakresów rzeczowych projektów, możliwości uzyskania dofinansowania budowy nowych budynków, jeśli zadanie zostało przewidziane w GPR, dofinansowania na infrastrukturę sportową w ramach działania 6.3.

Urząd udzielał odpowiedzi na ww. pytania i prośby kierując do zainteresowanych stosowne wyjaśnienia.

W ramach pomocy dla zainteresowanych wnioskodawców w ogłoszonych naborach na projekty rewitalizacyjne w zakładce *Wyjaśnienia dla wnioskodawców osi II-VI RPO WP 2014-2020*, dostępnej na stronie internetowej Instytucji Zarządzającej⁶³ zamieszczono materiały zawierające łącznie 69 pytań i odpowiedzi dotyczących ogłoszonych naborów wniosków rewitalizacyjnych oraz 14 pytań i odpowiedzi dotyczących rewitalizacji.

Dla potencjalnych beneficjentów w ramach ogłaszanych konkursów na dofinansowanie projektów rewitalizacyjnych w działaniu 6.3. zorganizowano dwa szkolenia (na szkoleniu w dniu 16 kwietnia 2018 r. omawiano m.in. dobre praktyki w rewitalizacji, kryteria wyboru projektów, limity i ograniczenia w rewitalizacji, na szkoleniu w dniu 8 sierpnia 2018 r. omawiano m.in. najczęściej popełniane błędy przy wypełnianiu formularza wniosku i załączników, regulamin ogólny konkursu i regulamin dedykowany dla MOF).

Zgodnie z ustalonym regulaminem konkursu kluczowym kryterium formalnym dla działania 6.3. (konkurs ogólny) było kryterium pn. *zgodność projektu z zapisami programu rewitalizacji znajdującego się w Wykazie programów rewitalizacji prowadzonym przez IZ*. W kryteriach merytorycznych jakościowych zastosowano kryteria punktowe takie jak:

- przewidywany wpływ projektu na wskaźnik pn. powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją,
- przewidywany wpływ projektu na wskaźnik pn. powierzchnia budynków poddanych rewitalizacji na obszarach miejskich,
- preferencje terytorialne,
- gotowość do realizacji projektu,
- poprawa efektywności energetycznej,
- wpływ projektu na poprawę jakości przestrzeni publicznej,
- uwzględnienie w projekcie obiektów zabytkowych,
- odnowienie powierzchni przewidzianej do prowadzenia działalności gospodarczej.

Kryterium pn. preferencje terytorialne pozwalało na uzyskanie 15 pkt, w sytuacji gdy projekt realizowany był na obszarze powiatów wymagających szczególnego wsparcia w zakresie dostępu mieszkańców do dóbr i usług warunkujących możliwości rozwojowe. Dotyczyło to obszaru powiatu: jasielskiego, strzyżowskiego,

⁶² Szczegółowego Opisu Osi Priorytetowych RPO WP na lata 2014-2020.

⁶³ <http://rpo.podkarpackie.pl/index.php/op-vi-spojnosc-przestrzenna-i-spoeczna>

brzozowskiego, przemyskiego ziemskiego, leskiego, bieszczadzkiego, niżańskiego, lubaczowskiego, kolbuszowskiego, leżajskiego, przeworskiego.

Wynikało to z zapisów RPO WP na lata 2014-2020, określonych dla priorytetu inwestycyjnego 9b *Wspieranie rewitalizacji fizycznej, gospodarczej i społecznej ubogich społeczności na obszarach miejskich i wiejskich* w osi VI, w którym przewidziano preferencje terytorialne dla tych powiatów. Powiaty te⁶⁴ zostały wymienione również w dokumencie pn. *Obszary w województwie podkarpackim wymagające szczególnego wsparcia w kontekście równoważenia rozwoju*, sporządzonym przez Podkarpackie Biuro Planowania Przestrzennego w Rzeszowie w ramach prac nad projektem RPO WP na lata 2014-2020.

(akta kontroli str.1129-1317, 1909-1910)

Kryteria wyboru projektów w działaniu 6.3. konkurs ogólny od 2016 roku były kilkakrotnie zmieniane.

W lutym 2016 r. do kryteriów wyboru projektów (załącznik nr 3a do SZOOP) wprowadzono kryteria dopuszczające specyficzne – ocena formalna, kryteria merytoryczne dopuszczające specyficzne oraz kryteria merytoryczne jakościowe. Zmiany te wprowadzono w związku z planowanymi na 2016 r. naborami wniosków w trybie konkursowym dla RPO WP na lata 2014-2020.

Zmiany kryteriów dokonane w kwietniu 2016 r., sierpniu 2016 r. oraz w październiku 2016 r. miały charakter redakcyjny, doprecyzowujący i aktualizacyjny (wynikały m.in. z uwag zgłoszonych przez członków Komitetu Monitorującego RPO WP 2014-2020). Zmiany dokonane w marcu 2018 r. miały na celu m.in. dostosowanie zapisów w kryteriach wyboru projektów do zaktualizowanych *Wytucznych w zakresie realizacji przedsięwzięć w obszarze włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków EFS i EFRR na lata 2014-2020*⁶⁵, natomiast w maju 2018 r. wynikały m.in. z konieczności dostosowania zapisów kryteriów do: *Wytucznych w zakresie trybów wyborów projektów na lata 2014-2020*⁶⁶ oraz *Wytucznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami i zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach funduszy unijnych na lata 2014-2020*⁶⁷ (wytuczne Ministra Inwestycji i Rozwoju).

(akta kontroli str.1129-1317, 1318-1535)

6.

W kontroli ustalono, że na terenie województwa podkarpackiego było 17 gmin, które posiadały program rewitalizacji ujęty w *Wykazie programów rewitalizacji* i nie aplikowały o środki na projekty rewitalizacyjne w ramach RPO WP na lata 2014-2020. Powodem nie składania wniosków o dofinansowanie projektów w przypadku 6 gmin⁶⁸ był w szczególności: brak zatwierdzonego LPR na dzień składania wniosku (2 gminy), brak zatwierdzonej dokumentacji technicznej i stosownych pozwoleń na budowę dla zadania inwestycyjnego objętego projektem (1 gmina), brak środków na

⁶⁴ Charakteryzujące się m.in. wysokim poziomem zatrudnienia w rolnictwie, słabym poziomem rozwoju przedsiębiorczości, dużym odsetkiem osób o niskim poziomie wykształcenia i niskich kwalifikacjach zawodowych, niewysokim poziomem dochodów budżetów lokalnych, małą ilością realizowanych inwestycji, dodatkowo na tych obszarach może występować zjawisko depopulacji.

⁶⁵<https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/dokumenty/projekt-wytucznych-w-zakresie-realizacji-przedsiwziec-w-obszarze-wlaczania-spoiecznego-i-zwalczania-ubostwa-z-wykorzystaniem-srodkow-efs-i-efrr-na-lata-2014-2020/>

⁶⁶<https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/dokumenty/wytuczne-w-zakresie-trybow-wyboru-projektow-na-lata-2014-2020/>

⁶⁷<https://www.funduszeuropejskie.gov.pl/strony/o-funduszach/dokumenty/wytuczne-w-zakresie-realizacji-zasady-rownosci-szans-i-niedyskryminacji-oraz-zasady-rownosci-szans/>

⁶⁸ W trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit f) ustawy o NIK zwrócono się do: Gminy Bukowsko, Gminy Fredropol, Gminy Hyżne, Gminy Miejsce Piastowe, Gminy Żmigród, Gminy Ropczyce.

wkład własny (1 gmina), brak prawa do dysponowania gruntami pod realizację projektu i lokali zastępczych dla osób zamieszkujących w budynku, w którym miał być realizowany projekt (1 gmina), brak wolnych środków w budżecie gminy oraz potrzeba realizacji innych projektów, na które uzyskano już dofinansowanie (1 gmina).

Na terenie województwa podkarpackiego było 21 gmin, które aplikowały o środki na projekty rewitalizacyjne, lecz nie uzyskały dofinansowania. Na pytanie – czy projekt rewitalizacyjny pomimo braku uzyskania dofinansowania w ramach RPO WP na lata 2014-2020 w osi VI w działaniu 6.3. jest realizowany 21 gmin udzieliło następujących odpowiedzi⁶⁹:

- 9 gmin podało, że projekt realizowany jest w całości z budżetu gminy lub częściowo, przy wsparciu finansowym z innych źródeł,
- 12 gmin podało, że projekt nie jest realizowany z powodu nieuzyskania dofinansowania i braku środków finansowych w budżecie gminy na samodzielne zrealizowanie projektu.

(akta kontroli str. 1802-1907)

W związku z ogłoszeniem w dniu 29 maja 2018 r. dwóch naborów w działaniu 6.3. do IZ wpłynęło 48 wniosków na realizację projektów rewitalizacyjnych na łączną kwotę 449.215.237 zł (36 wniosków w konkursie ogólnym na kwotę 285.840.405 zł i 12 wniosków w konkursie dedykowanym dla MOF na kwotę 163.374.832 zł). Wszystkie wnioski wpłynęły w terminie wyznaczonym w ogłoszeniu o naborze (nie wystąpiły przypadki przyjęcia wniosku po wyznaczonym terminie).

Spośród 36 wniosków w konkursie ogólnym do oceny formalnej pozytywnie zweryfikowano 33 wnioski (3 wnioski pozostawiono bez rozpatrzenia z powodu braku uzupełnienia wniosku przez wnioskodawców⁷⁰). Weryfikacja warunków formalnych wniosków została przeprowadzona w okresie od 17 września 2018 r. do 6 grudnia 2018 r. W okresie od 7 grudnia 2018 r. do 5 lutego 2019 r. przeprowadzono ocenę formalną wniosków.

Termin przeprowadzenia oceny formalnej był jednokrotnie przedłużony - Przewodniczący Komisji Oceny Projektów pismem z dnia 8 stycznia 2019 r. przedłużył termin oceny formalnej do dnia 5 lutego 2019 r.⁷¹ Do każdego z 33

⁶⁹ W trybie art. 29 ust. 1 pkt lit f) ustawy o NIK zwrócono się do: Gminy Besko, Gminy Bojanów, Gminy Dubiecko, Miasta i Gminy Dukla, Gminy Miejskiej w Dynowie, Gminy Dzikowiec, Gminy Iwierzycy, Miasta i Gminy Iwonicz Zdrój, Miasta i Gminy Kołaczyce, Gminy Leżajsk, Gminy Miejskiej w Radymnie, Gminy Niwiska, Miasta i Gminy Nowa Sarzyna, Miasta i Gminy Pilzno, Miasta i Gminy Pruchnik, Miasta i Gminy Radomyśl Wielki, Miasta i Gminy Sędziszów Małopolski, Miasta i Gminy Strzyżów, Miasta i Gminy Ulanów, Gminy Wielkie Oczy, Gminy Wojaszówka.

⁷⁰ Gmina Radomyśl Wielki nie dostarczyła m.in. kopii wniosku i załączników w formie elektronicznej, wersji papierowej analizy finansowej i ekonomicznej, oświadczenia o wykluczeniu wsparcia dla opieki instytucjonalnej, oświadczenia dotyczącego tajemnicy przedsiębiorstwa; Gmina Strzyżów nie dostarczyła m.in. pozwolenia na budowę lub zgłoszenia budowy/robót budowlanych, kompletnych załączników - mapy i szkice oraz oświadczenia o prawie do dysponowania nieruchomościami; Powiat Lubaczowski nie przedłożył m.in. załącznika Studium Wykonalności w wersji papierowej i elektronicznej, dokumentacji dotyczącej oceny oddziaływania na środowisko, decyzji konserwatora zabytków, dokumentów dotyczących zagospodarowania przestrzennego.

⁷¹ Przedłużenie uzasadniono *skomplikowanym i wielodzielnym zakresem rzeczowym złożonych projektów, których wnioskowane dofinansowanie opierało się na wielu podstawach prawnych w zależności od charakteru zadań*. W przypadku konkursu ogólnego ocenę formalną przeprowadzono w terminie 144 dni kalendarzowych liczonych od dnia następnego po dniu zakończenia naboru wniosków. Zgodnie z regulaminem konkursu ogólnego ocena formalna powinna być przeprowadzona w terminie do 120 dni kalendarzowych, przy czym w uzasadnionych przypadkach termin dokonania oceny formalnej mógł być wydłużony.

wnioskodawców kierowane były pisma o poprawę/uzupełnienie/wyjaśnienie dotyczące złożonych wniosków i dokumentów⁷².

W dniu 5 lutego 2019 r. sporządzono protokół z prac Komisji Oceny Projektów (KOP) – ocena formalna, w którym wykazano, że ocenę pozytywną uzyskało 23 wnioski. Negatywną ocenę na etapie oceny formalnej uzyskało 10 wniosków z powodu braku uzupełnienia wniosku i niespełnienia kryteriów formalnych regulaminu konkursu (np. kryterium specyficznego nr 1 *Zgodność projektu z zapisami programu znajdującego się w wykazie programów rewitalizacji prowadzonym przez IZ*, niespełnienie kryterium formalno-standardowego nr 9 *Merytoryczna prawidłowość załączników do wniosku/merytoryczna prawidłowość uzupełnień do wniosku i załączników* poprzez brak decyzji konserwatora zabytków na zakres rzeczowy projektu, brak wymaganych załączników i podpisu osoby posiadającej stosowne uprawnienia na dokumentacji technicznej).

W okresie od 12 lutego do 4 kwietnia 2019 r. dokonano oceny merytorycznej wniosków. Ocenę merytoryczną wniosków dokonywało 4 ekspertów, w tym dwóch ds. oceny technicznej i technologicznej oraz dwóch ds. oceny finansowej i ekonomicznej. Każdy z wniosków oceniany był przez 2 ekspertów, w tym jednego eksperta ds. oceny technicznej i technologicznej oraz jednego eksperta ds. oceny finansowej i ekonomicznej. Skład ekspertów w trakcie oceny merytorycznej wniosków był zmieniany, w związku z wnioskiem jednego eksperta o zaistnieniu okoliczności skutkujących niemożnością dokonywania oceny jednego z projektów⁷³ (w dniu 22 lutego 2019 r. powołano nowego eksperta ds. oceny technicznej i technologicznej). W dniu 4 kwietnia 2019 r. zatwierdzono listę 23 projektów ocenionych pozytywnie⁷⁴ w ramach oceny merytorycznej w naborze 6.3. w konkursie ogólnym oraz sporządzono protokół z prac KOP⁷⁵.

Analiza 3 projektów rewitalizacyjnych wybranych do dofinansowania w działaniu 6.3. w konkursie ogólnym, tj. Gminy Krempna⁷⁶, Gminy Kolbuszowa⁷⁷, Gminy Baligród⁷⁸ wykazała, że ocenę merytoryczną wniosków dokonano zgodnie z kryteriami określonymi w SZOOP oraz zatwierdzonym regulaminem konkursu. Z ww. gminami zawarto stosowne umowy dofinansowania projektów. W przypadku jednego beneficjenta (Gmina Kolbuszowa) dokonano zmiany umowy dofinansowania projektu w formie aneksu do umowy (zmiana ta nie wpływała na spełnianie kryteriów wyboru projektu, w sposób, który skutkowałby negatywną oceną tego projektu).

⁷² W pismach zwracano się o poprawę/uzupełnienie lub wyjaśnienie zapisów samego wniosku o dofinansowanie, Studium wykonalności oraz załączników do wniosku, m.in. poprawić wskaźnik pn. powierzchnia obszaru objętego rewitalizacją, skorygować wyliczenia podatku VAT w danym zadaniu, uzupełnić podrozdział 1.2. *Identyfikacja problemów beneficjentów projektu* Studium wykonalności, uzupełnić załącznik nr 10 *Mapy i szkice*, uzupełnić załącznik nr 9 *Specyfikacja dostaw i usług* o brakujące opisy parametrów technicznych, uzupełnić podpisy na dokumentacji przez osobę posiadającą stosowne uprawnienia.

⁷³ Ekspert wnioskował o wyłączenie go z dalszego uczestnictwa w pracach KOP ze względu na wątpliwości, co do jego bezstronności przy ocenie jednego z ocenianych projektów.

⁷⁴ Wartość 23 projektów ocenionych pozytywnie wyniosła ogółem 195.677.142 zł, w tym dofinansowanie z EFRR w wysokości 121.778.746 zł

⁷⁵ Ocenę merytoryczną przeprowadzono w terminie zgodnym z regulaminem konkursu, tj. w terminie 77 dni liczonych od daty zatwierdzenia protokołu z pracy KOP – ocena formalna (w regulaminie konkursu ogólnego wskazano, że ocena merytoryczna powinna być dokonana w terminie nie dłuższym niż 90 dni kalendarzowych, liczonych od daty zatwierdzenia protokołu z pracy KOP – ocena formalna).

⁷⁶ Projekt pn. Zagospodarowanie zbiornika wodnego w Krempnej na rzece Wistoce.

⁷⁷ Projekt pn. Ograniczenie problemów społecznych i gospodarczych w Gminie Kolbuszowa poprzez nadanie nowych funkcji zdegradowanym terenom i obiektom wraz z zagospodarowaniem ich otoczenia.

⁷⁸ Projekt pn. Rewitalizacja Centrum Baligrodu.

Spośród 12 wniosków w konkursie dedykowanym dla MOF do oceny formalnej pozytywnie zweryfikowano 11 wniosków (1 wniosek pozostawiono bez rozpatrzenia z powodu braku uzupełnienia przez wnioskodawcę⁷⁹).

Weryfikacja warunków formalnych została przeprowadzona w okresie od 17 września 2018 r. do 19 października 2018 r. Do każdego z 11 wnioskodawców kierowane były pisma o poprawę/uzupełnienie/wyjaśnienie dotyczące złożonych wniosków i dokumentów⁸⁰.

W okresie od 19 września 2018 r. do 29 listopada 2018 r. przeprowadzono ocenę formalną wniosków. W dniu 29 listopada 2018 r. zatwierdzono protokół z prac KOP – ocena formalna, w którym wykazano, że pozytywną ocenę KOP uzyskało 10 wniosków (1 projekt oceniono negatywnie⁸¹).

W okresie od 30 listopada 2018 r. do 21 grudnia 2018 r. dokonano oceny merytorycznej wniosków. Ocenę merytoryczną wniosków dokonywało 4 ekspertów, w tym dwóch ds. oceny technicznej i technologicznej oraz dwóch ds. oceny finansowej i ekonomicznej. Każdy z wniosków oceniany był przez 2 ekspertów, w tym jednego eksperta ds. oceny technicznej i technologicznej oraz jednego eksperta ds. oceny finansowej i ekonomicznej.

W wyniku oceny merytorycznej wszystkie 10 wniosków poddanych ocenie uzyskało wynik pozytywny. Protokół z prac KOP z oceny merytorycznej wniosków dotyczący wyboru projektów w konkursie dedykowanym dla MOF został zatwierdzony w dniu 21 grudnia 2018 r.

Ocena formalna i merytoryczna konkursu dedykowanego dla MOF została przeprowadzona zgodnie z terminami określonymi w regulaminie konkursu.

Weryfikacja warunków formalnych oraz ocena formalna wniosków o dofinansowanie w konkursie ogólnym i konkursie dedykowanym dla MOF przeprowadzana była przez pracowników Urzędu (pierwszy sprawdzający, drugi sprawdzający, zatwierdzający).

Ocenę merytoryczną każdego wniosku dokonywało dwóch ekspertów (ekspert ds. oceny technicznej i technologicznej oraz ekspert ds. oceny finansowej i ekonomicznej). Ocena merytoryczna dokonywana była w oparciu o kryteria oceny merytorycznej (standardowe, specyficzne i jakościowe). Kryteria merytoryczne standardowe i specyficzne były oceną 0/1, co oznacza, że weryfikacja dokonywana była pod kątem spełnienia lub niespełnienia danego kryterium. Ocena merytoryczna jakościowa polegała na przyznaniu punktów w ramach danego kryterium.

W rezultacie przeprowadzenia naboru wniosków w działaniu 6.3. w konkursie ogólnym pozytywną ocenę uzyskało 23 wnioski w na kwotę 195.677.142 zł oraz 10 wniosków w konkursie dedykowanym dla MOF na kwotę 142.893.217 zł.

Dofinansowanie otrzymało 15 wniosków w konkursie ogólnym na kwotę 143.685.256 zł oraz 10 wniosków w konkursie dedykowanym dla MOF na kwotę

⁷⁹ Wnioskodawca nie przedłożył wymaganych dokumentów, tj. Strategii Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego właściwego dla zakresu rzeczowego projektu wraz z uchwałą ją przyjmującą.

⁸⁰ W pismach zwracano się o poprawę/uzupełnienie lub wyjaśnienie zapisów samego wniosku o dofinansowanie, Studium wykonalności oraz załączników do wniosku, m.in. w zakresie właściwego ujęcia kosztów promocji w kosztach pośrednich, braku kwalifikowalności części robót budowlanych i wyposażenia w danym zadaniu, uzupełnienia Studium wykonalności w podrozdziale 2.1. Cele projektu, załącznik nr 22 *Dokumentacja fotograficzna infrastruktury objętej projektem*.

⁸¹ Wnioskodawca nie uzupełnił wniosku o dokumenty potwierdzające zgodę właściciela/zarządcy nieruchomości na wykonanie robót budowlanych przewidzianych we wniosku o dofinansowanie, zatem nie udokumentował prawa do dysponowania nieruchomości na cele budowlane zgodnie z wymogami konkursu (wniosek nie spełniał kryterium pn. „Merytoryczna prawidłowość załączników do wniosku/merytoryczna prawidłowość uzupełnień wniosku i załączników”).

142.893.217 zł. Łączna wartość projektów w konkursie ogólnym i konkursie dla MOF wyniosła 286.578.473 zł.

Umowy dofinansowania projektów podpisano z 24 beneficjentami, w tym z 14 w ramach konkursu ogólnego na kwotę dofinansowania w wysokości 88.649.570 zł (wartość projektów – 140.137.892 zł) oraz z 10 w konkursie dedykowanym dla MOF na kwotę dofinansowania w wysokości 76.352.376 zł (wartość projektów – 142.893.217 zł).

W konkursie ogólnym 8 wniosków na kwotę 51.991.886 zł⁸² nie otrzymało dofinansowania, ze względu na wyczerpanie limitu środków finansowych (projekty te znalazły się na liście rezerwowej).

W Urzędzie sporządzano i zamieszczano na stronie internetowej⁸³ (po każdym etapie dokonywania oceny) listy projektów, które przeszły do następnego etapu oceny projektów. Sporządzano również listy rankingowe projektów zakwalifikowanych do dofinansowania i przedkładano je Zarządowi Województwa Podkarpackiego do zatwierdzenia.

Zarząd Województwa Podkarpackiego zatwierdzał listy ocenionych projektów, listy projektów wybranych do dofinansowania, a także listy rezerwowe projektów. Listy projektów wybranych do dofinansowania i listy rezerwowe były aktualizowane z powodu zakwalifikowania do dofinansowania kolejnych projektów oraz po uruchomieniu dodatkowych środków przeznaczonych na rewitalizację⁸⁴.

Z beneficjentami zakwalifikowanymi do dofinansowania w działaniu 6.3. w konkursie ogólnym i w konkursie dedykowanym dla MOF zawarto stosowne umowy dofinansowania projektów (za wyjątkiem Gminy Dubiecko, która odmówiła podpisania umowy). Umowy dofinansowania projektów w przypadku 18 beneficjentów były aneksowane.

(akta kontroli str. 1536-1538, 1539-1788, 1796-1798)

Zastępca Dyrektora Departamentu Wdrażania Projektów Infrastrukturalnych RPO Krzysztof Pielą wyjaśnił, że zmiany zgłaszane dotychczas przez beneficjentów w ramach działania 6.3. dotyczą przede wszystkim sposobu wykonania niektórych elementów robót poprzez wprowadzenie rozwiązań zamiennych/równoważnych, wprowadzenia robót dodatkowych (niezbędnych do zrealizowania zakresu podstawowego). Zmiany te są niekiedy spowodowane błędami w dokumentacji technicznej, postępem technologicznym lub aktualizacją/dostosowaniem dokumentacji technicznej do obowiązujących na dzień wszczęcia postępowania o udzielenie zamówienia przepisów prawnych. Dotychczas zgłaszane zmiany nie wpływały na spełnianie kryteriów wyboru projektów, w sposób, który skutkowałby negatywną oceną projektów.

(akta kontroli str. 1789-1795)

W kontroli ustalono, że do negatywnego wyniku oceny formalnej w naborach w działaniu 6.3. wpływały protesty od wnioskodawców (łącznie 5).

⁸² Dofinansowanie z EFRR na kwotę 31.458.231 zł.

⁸³ www.rpo.podkarpackie.pl

⁸⁴ Zarząd Województwa Podkarpackiego w konkursie ogólnym zatwierdził do dofinansowania najpierw 5 projektów, a następnie zaktualizował tą listę do 14 projektów. Po wybraniu do dofinansowania projektu Gminy Rymanów zaktualizowano listę podstawową projektów wybranych do dofinansowania (do 15 projektów) oraz listę rezerwową projektów wybranych do dofinansowania (do 8 projektów).

W konkursie ogólnym wpłynęły protesty od 4 wnioskodawców. Wnioskodawcy ci uzyskali negatywną ocenę wniosku o dofinansowanie ze względu na niespełnienie kryteriów formalnych standardowych, w tym:

- jeden wnioskodawca - kryterium nr 8 pn. *Merytoryczna prawidłowość sporządzenia wniosku* (w ramach tego kryterium weryfikacji podlegało czy zapisy wniosku o dofinansowanie są spójne z załącznikami),
- jeden wnioskodawca - kryterium nr 9 pn. *Merytoryczna prawidłowość załączników do wniosku/merytoryczna prawidłowość uzupełnień wniosku i załączników*,
- dwóch wnioskodawców – kryterium nr 2 pn. *Kwalifikowalność zakresu rzeczowego projektu* (ze względu na obejmowanie wnioskiem wydatków, które nie wpisywały się w katalog wydatków kwalifikowanych) oraz kryterium nr 9.

W konkursie dedykowanym dla MOF jeden wnioskodawca na etapie oceny formalnej złożył protest od negatywnej oceny wniosku ze względu na niespełnienie kryterium formalnego standardowego nr 9.

Zarząd Województwa Podkarpackiego nie uwzględnił żadnego ze złożonych protestów. W jednym przypadku składający protest wniósł skargę do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Rzeszowie na uchwałę Zarządu Województwa Podkarpackiego w przedmiocie nieuwzględnienia protestu od negatywnej oceny formalnej wniosku (skarga została oddalona).

W zakresie oceny merytorycznej wpłynął jeden protest w ramach działania 6.3. konkurs ogólny. Ocena merytoryczna wniosku zakończyła się uzyskaniem 60,63 punktów i projekt znalazł się na 5 miejscu listy rezerwowej nie otrzymawszy dofinansowania.

Wnioskodawca złożył protest do wyniku oceny merytorycznej wniosku o dofinansowanie, w zakresie kryterium merytorycznego jakościowego pn. *Odnowienie powierzchni przewidywanej do prowadzenia działalności gospodarczej*. Zarząd Województwa Podkarpackiego nie uwzględnił złożonego protestu, a wyznaczeni do ponownej oceny wniosku eksperci, którzy nie byli zaangażowani we wcześniejszą ocenę przyznali wnioskodawcy tę samą liczbę punktów (60,63).

W kontroli nie stwierdzono skarg dotyczących oceny wniosków o dofinansowanie projektów rewitalizacyjnych w ramach działania 6.3. *Rewitalizacja przestrzeni regionalnej*.

(akta kontroli str. 1799-1801)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Wnioski

Najwyższa Izba Kontroli, w związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości nie formułuje wniosków pokontrolnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania.

Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Rzeszowie. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Rzeszów, dnia 28 stycznia 2021 r.

Kontroler
Sławomir Kochman
Główny specjalista kontroli
państwowej

/-/

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Rzeszowie
Dyrektor
Wiesław Motyka
/-/